

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Kielcach

LKI.410.2.5.2025

Pani
Justyna Ocios
Dyrektor
Samodzielnego Publicznego
Gminnego Zakładu Opieki
Zdrowotnej w Nowej Słupi
ul. Świętokrzyska 53
26-006 Nowa Słupia

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/25/058 – Profilaktyczna opieka zdrowotna nad uczniami w województwie świętokrzyskim

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Samodzielny Publiczny Gminny Zakład Opieki Zdrowotnej w Nowej Słupi (dalej: Zakład lub SPGZOZ), ul. Świętokrzyska 53, 26-006 Nowa Słupia.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Justyna Ocios, Dyrektor Zakładu (dalej: Dyrektor), od 1 czerwca 2018 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	<ol style="list-style-type: none">1. Warunki organizacyjne i techniczne oraz dostępność profilaktycznej opieki zdrowotnej nad uczniami.2. Udzielanie świadczeń z zakresu profilaktycznej opieki zdrowotnej nad uczniami.3. Monitorowanie realizacji świadczeń z zakresu profilaktycznej opieki zdrowotnej nad uczniami.
Okres objęty kontrolą	Lata 2021-2025 (do czasu zakończenia czynności kontrolnych) z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem, które miały związek z ustaleniami dotyczącymi okresu objętego kontrolą.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Kielcach.
Kontroler	Karol Pokora, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKI/13/2025 z 15 stycznia 2025 r.

(akta kontroli str. 1-3)

¹ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Zakład zapewnił realizację większości świadczeń gwarantowanych w ramach profilaktycznej opieki zdrowotnej nad uczniami, jednakże w trakcie tego procesu niektóre działania wykonywano niezgodnie z przepisami lub nierzetelnie.

SPGZOZ działał na podstawie umowy z Narodowym Funduszem Zdrowia – Świętokrzyskim Oddziałem Wojewódzkim (dalej: NFZ) oraz wymaganych dokumentów, tj. statutu i regulaminu organizacyjnego, przy czym drugi z tych dokumentów nie został sporządzony z uwzględnieniem niektórych zadań wynikających z ustawy z dnia 12 kwietnia 2019 r. o opiece zdrowotnej nad uczniami³. Opiekę zdrowotną nad uczniami realizowały pielęgniarki środowiska nauki i wychowania (dalej: pielęgniarki szkolne) o odpowiednich kwalifikacjach. Świadczeniami objęto uczniów ośmiu szkół podstawowych oraz jednej szkoły ponadpodstawowej. Formalnie (tj. zgodnie z umową z NFZ) miejscem udzielania tych świadczeń były gabinety usytuowane w Ośrodkach Zdrowia w Nowej Słupi i Rudkach (dalej: gabinet pielęgniarki szkolnej), w których m.in. przechowywano dokumentację medyczną uczniów. Faktycznie zaś w określone dni tygodnia pielęgniarki udzielały świadczeń bezpośrednio w szkołach z wykorzystaniem udostępnianych im pomieszczeń, przy czym nie zostały w tej sprawie zawarte wymagane porozumienia z dyrekcjami szkół lub organami prowadzącymi. Zapewniono uczniom dostępność pielęgniarki szkolnej na poziomie znacznie wyższym niż wymagany przepisami, jednak tylko od 60% do 65% czasu pracy (tj. od 22 do 24 godzin tygodniowo) pielęgniarki przeznaczały na udzielanie świadczeń w szkołach (oddalonych średnio o 5 km od ww. ośrodków zdrowia). Pozostały czas miały pozostawać w gotowości do udzielenia pomocy w sytuacjach nagłych wypadków oraz realizowały czynności dokumentacyjne, co oznacza, że znaczną część czasu pracy mogły przeznaczać na działania niezwiązane bezpośrednio z udzielaniem świadczeń uczniom.

Uczniowie, których dokumentację analizowano mieli wykonane prawidłowo testy przesiewowe. Uczniów z odpowiednich grup wiekowych objęto profilaktyką fluorkową, chociaż nie zawsze stosowano wewnętrzne procedury realizacji tego badania. Działania te były rzetelnie dokumentowane. Prawidłowo kierowano postępowaniem poprzęsiewowym i sprawowano opiekę nad uczniami z dodatnimi wynikami testów. W wybranym do badania roku szkolnym 2023/2024 w dwóch z trzech szkół, których dokumentację objęto analizą nie realizowano edukacji zdrowotnej oraz edukacji w zakresie jamy ustnej, a w żadnej ze szkół pielęgniarka nie współpracowała z rodzicami/opiekunami prawnymi uczniów oraz z dyrektorami, nauczycielami lub pedagogami szkolnymi, przy udzielaniu pomocy uczniom wymagającym zintegrowanego wsparcia. W gabinetach pielęgniarki szkolnej zapewniono wymagane przepisami wyposażenie. Stwierdzono jednak, że gabinety te w latach 2022-2024 nie dysponowały wagami z aktualną legalizacją.

Większość objętych analizą sprawozdań z realizacji opieki zdrowotnej nad uczniami w szkołach (MZ-06) nie została sporządzona rzetelnie. Stwierdzono także nieprawidłowości formalne dotyczące nierzetelnego wypełnienia znacznej części (ok. 90%) informacji o liczbie i charakterystyce uczniów objętych świadczeniami oraz sprawozdań o zrealizowanych świadczeniach, przesłanych do NFZ w 2024 r.

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ Dz. U. poz. 1078, dalej: ustawa o opiece zdrowotnej.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowej⁴ kontrolowanej działalności

OBSZAR 1. Warunki organizacyjne i techniczne oraz dostępność profilaktycznej opieki zdrowotnej nad uczniami

Opis stanu faktycznego

SPGZOZ jest podmiotem leczniczym, niebędącym przedsiębiorcą w rozumieniu ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej⁵, działającym w formie samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej. Zakład został utworzony na podstawie uchwały⁶ Rady Gminy w Nowej Słupi z dnia 12 listopada 1998 r. Statut Zakładu zawierał wszystkie informacje wymagane przez art. 42 ust. 2 ustawy o działalności leczniczej.

SPGZOZ prowadził działalność na podstawie wpisu do Rejestru Podmiotów Wykonujących Działalność Leczniczą (dalej: RPWDL), prowadzonego przez Wojewodę Świętokrzyskiego⁷.

Na podstawie uchwały nr XCI/22/24 Rady Miejskiej w Nowej Słupi z dnia 25 kwietnia 2024 r. w sprawie zmiany statutu Zakładu, w uchwale nr XLIII/79/17 Rady Gminy Nowa Słupia z dnia 30 października 2017 r. w sprawie nadania statutu SPGZOZ, zmieniono załącznik nr 1 pn. schemat struktury organizacyjnej Zakładu w ten sposób, że w pkt. 1.1. Ośrodek Zdrowia w Nowej Słupi, po lit. h „Gabinet Zabiegowy” dodano nową lit. i o treści: „Poradnia ginekologiczno-położnicza”.

Dyrektor nie złożyła stosownego wniosku o zmianę wpisu w RPWDL.

(akta kontroli str. 4-35)

Dyrektor wyjaśniła m.in.: (...) *W czerwcu 2024 r. zwróciłam się pisemnie do NFZ o zawarcie kontraktu na realizowanie specjalistycznej opieki medycznej z zakresu ginekologii. Podniosłam, że większość pacjentek z gminy Nowa Słupia korzysta z usług ginekologów w innych gminach i miastach i w związku z tym zabezpieczenie w ramach kontraktu specjalistycznej opieki medycznej z zakresu ginekologii zaspokoiłoby potrzeby w tym zakresie. Z pisma NFZ z lipca 2024 r., które było odpowiedzią na moje pismo, wynikało, że Fundusz nie dysponuje odpowiednimi środkami finansowymi, aby zawrzeć stosowny kontrakt. W sierpniu 2024 r. ponownie wystąpiłam do NFZ o zawarcie kontraktu na realizowanie specjalistycznej opieki medycznej z zakresu ginekologii. Z pisma NFZ z października 2024 r., które było odpowiedzią na moje pismo, wynikało, że Fundusz nie dysponuje odpowiednimi środkami finansowymi, aby zawrzeć stosowny kontrakt. (...) W związku z tym, że do tej pory nie udało się zawrzeć stosownego kontraktu nie złożyłam stosownego wniosku o zmianę wpisu RPWDL.*

(akta kontroli str. 434, 436-440)

W skład Zakładu wchodziły następujące jednostki organizacyjne:

- Ośrodek Zdrowia w Nowej Słupi;
- Ośrodek Zdrowia w Rudkach.

W ramach tych ośrodków funkcjonowały m.in:

- poradnia lekarza podstawowej opieki zdrowotnej (dalej: POZ);
- gabinet pielęgniarki środowiskowo-rodzinnej;

⁴ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁵ Dz. U. z 2025 r. poz. 450.

⁶ Uchwała nr II/5/98 Rady Gminy w Nowej Słupi z dnia 12 listopada 1998 r. w sprawie przekształcenia Gminnego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Nowej Słupi w SPGZOZ.

⁷ Nr Księgi Rejestrowej 000000014670.

- gabinet położnej środowiskowo-rodzinnej;
- gabinet medycyny szkolnej;
- gabinet szczepień.

Stosownie do art. 23 ust. 1 ustawy o działalności leczniczej, Dyrektor ustalił regulamin organizacyjny Zakładu. Dokument ten zawierał informacje m.in. o: rodzaju działalności leczniczej oraz zakresie udzielanych świadczeń zdrowotnych; miejscu udzielania świadczeń zdrowotnych; przebiegu procesu ich udzielania; organizacji i zadaniach poszczególnych komórek organizacyjnych; warunkach współdziałania z innymi podmiotami wykonującymi działalność leczniczą w zakresie zapewnienia prawidłowości diagnostyki, leczenia, pielęgnacji i rehabilitacji pacjentów oraz ciągłości przebiegu procesu udzielania świadczeń zdrowotnych.

W dokumencie tym wskazano, że profilaktyczna opieka zdrowotna sprawowana przez pielęgniarkę szkolną obejmowała m.in.:

- wykonywanie i interpretowanie testów przesiewowych;
- kierowanie postępowaniem poprzęsiewowym oraz sprawowanie opieki pielęgniarstwa nad uczniami objętymi tym postępowaniem;
- prowadzenie grupowej profilaktyki fluorkowej;
- czynne poradnictwo w zakresie opieki pielęgniarstwa;
- doradztwo dla dyrektora szkoły w sprawie warunków bezpieczeństwa uczniów.

NIK zauważa, że w regulaminie organizacyjnym nie określono specyfiki organizacyjnej udzielania świadczeń, gdyż pielęgniarki szkolne realizowały swoje zadania zarówno w gabinetach usytuowanych w Ośrodku Zdrowia w Nowej Słupi i Rudkach jak i w pomieszczeniach udostępnionych przez szkoły.

Regulamin organizacyjny nie był dostosowany do przepisów dotyczących opieki zdrowotnej nad uczniami, co opisano szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 5-21, 36-68)

Zakład realizował umowę nr 13-POZ01-20-00079-338 o udzielanie świadczeń gwarantowanych w rodzaju podstawowa opieka zdrowotna zawartą w dniu 6 marca 2020 r. z NFZ. Na pierwszej stronie tego dokumentu był zapis *Aneks 2020 do umowy nr 13-POZ01-20-00079-338 o udzielanie świadczeń gwarantowanych w rodzaju podstawowa opieka zdrowotna*.

Dyrektor wyjaśniła m.in.: (...) *W główce tego dokumentu przygotowanego przez NFZ jest oczywista pomyłka pisarska, tj. użyto słowa aneks. Z treści tego dokumentu jednoznacznie wynika, że jest to umowa dlatego uznałam, że nie ma sensu oficjalne zgłoszenie tej pomyłki do NFZ. NFZ nie wymagał w związku z zawarciem tej umowy złożenia wniosku ofertowego.*

W kolejnych latach umowa była aktualizowana na początku stycznia poprzez System Zarządzania Obiegiem Informacji (dalej: SZOI) programu informatycznego NFZ, który dokonuje weryfikacji, zatwierdza oraz aneksuje wszelkie zmiany w zasobach świadczeniodawcy.

Przedmiot umowy stanowiły: świadczenia lekarza POZ, świadczenia pielęgniarki POZ, świadczenia położnej POZ, świadczenia pielęgniarki szkolnej oraz transport sanitarny. Zakresy zakontraktowanych świadczeń były zgodne z zapisami zawartymi w statucie SPGZOZ i w RPWDL.

Zakres umowy z NFZ dotyczącej świadczeń profilaktycznej opieki zdrowotnej rodzaju świadczenia pielęgniarki obejmował wszystkie rodzaje świadczeń, w tym świadczenia z zakresu medycyny szkolnej dla dzieci i młodzieży objętej obowiązkiem szkolnym i obowiązkiem nauki, począwszy od oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych do ostatniej klasy szkoły ponadpodstawowej oraz świadczenia pielęgniarki szkolnej udzielane w ramach

grupowej profilaktyki fluorkowej określone w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 24 września 2013 r. w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej⁸ (w części I załącznika nr 4 do tego rozporządzenia).

(akta kontroli str. 5-35, 93-160, 391-435)

Zakład nie posiadał akredytacji ani certyfikatu jakości.

(akta kontroli str. 161)

Na początku każdego roku szkolnego lat szkolnych 2021/2022-2024/2025 dyrektorzy dziewięciu szkół zlokalizowanych na terenie gminy Nowa Słupia kierowali do Zakładu pisma, w których wyrażali zgodę na objęcie uczniów świadczeniami pielęgniarstwa szkolnego.

W ww. latach szkolnych pisma, o których mowa powyżej, przedkładali dyrektorzy:

- siedmiu szkół podstawowych, tj.: Szkoły Podstawowej w Jeleniowie (dalej: Szkoła w Jeleniowie), Publicznej Szkoły Podstawowej im. św. Eugeniusza de Mazenoda w Jeziorku (dalej: Szkoła w Jeziorku)⁹, Szkoły Podstawowej w Mirocicach (Szkoła w Mirocicach), Szkoły Podstawowej im. Bohaterów Powstania Styczniowego w Nowej Słupi (dalej: Szkoła w Nowej Słupi), Szkoły Podstawowej w Paprociach (Szkoła w Paprociach), Szkoły Podstawowej w Pokrzywiance (Szkoła w Pokrzywiance) oraz Szkoły Podstawowej w Starej Słupi (Szkoła w Starej Słupi);
- Zespołu Szkół w Rudkach (dalej: Szkoła w Rudkach);
- Zespołu Szkół nr 8 w Nowej Słupi w roku szkolnym 2021/2022, a w latach szkolnych 2022/2023-2024/2025 – Powiatowego Zespołu Szkół w Bodzentynie, w ramach którego funkcjonowało Technikum nr 6 w Nowej Słupi (dalej: Technikum).

SPGZOZ nie zawarł z dyrektorami tych szkół porozumień dotyczących realizacji świadczeń z zakresu profilaktycznej opieki nad uczniami, w tym z wykorzystaniem pomieszczeń szkolnych, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

Dyrektorzy szkół przekazywali na początku września każdego roku szkolnego do Zakładu listy uczniów w poszczególnych klasach z podaniem imienia i nazwiska ucznia oraz nr PESEL celem właściwej realizacji świadczeń pielęgniarstwa szkolnego. Następnie po weryfikacji list SPGZOZ we wrześniu każdego roku przekazywał listę uczniów, tzw. listę aktywną do NFZ. Lista aktywna była również weryfikowana i przekazywana do NFZ na początku marca każdego roku.

(akta kontroli str. 162-197, 435)

W roku szkolnym 2021/2022 pielęgniarstwo P. udzielało świadczeń uczniom z sześciu szkół:

- Szkole w Jeleniowie; liczba uczniów objętych opieką wg stanu na 1 października to 55, a 30 czerwca – 54;
- Szkole w Jeziorku; liczba uczniów objętych opieką wg stanu na 1 października i 30 czerwca to 118;
- Szkole w Mirocicach; liczba uczniów objętych opieką wg stanu na 1 października i 30 czerwca to 55;
- Szkole w Nowej Słupi; liczba uczniów objętych opieką wg stanu na 1 października to 208, a 30 czerwca – 204;
- Szkole w Paprociach; liczba uczniów objętych opieką wg stanu na 1 października to 29, a 30 czerwca – 27;

⁸ Dz. U. z 2023 r. poz. 1427, ze zm., dalej: rozporządzenie w sprawie świadczeń gwarantowanych.

⁹ Prowadzone przez Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Dębna i Jeziorka.

- Szkole w Starej Słupi; liczba uczniów objętych opieką wg stanu na 1 października to 60, a 30 czerwca – 59.

Pielęgniarka L. udzielała świadczeń w trzech szkołach:

- Szkole w Pokrzywiance; liczba uczniów objętych opieką wg stanu na 1 października i 30 czerwca to 43;
- Szkole w Rudkach; liczba uczniów objętych opieką wg stanu na 1 października to 207, a 30 czerwca – 211;
- Zespole Szkół nr 8 w Nowej Słupi; liczba uczniów objętych opieką wg stanu na 1 października i 30 czerwca to 70.

W roku szkolnym 2022/2023 pielęgniarka P. udzielała świadczeń uczniom sześciu szkół od początku roku szkolnego do dnia 26 października 2022 r.:

- Szkole w Jeleniowie; liczba uczniów objętych opieką przez świadczeniodawcę wg stanu na 1 października i 30 czerwca to 54;
- Szkole w Jeziorku; liczba uczniów objętych opieką przez świadczeniodawcę wg stanu na 1 października i 30 czerwca to 125;
- Szkole w Mirocicach; liczba uczniów objętych opieką przez świadczeniodawcę wg stanu na 1 października i 30 czerwca to 47;
- Szkole w Nowej Słupi; liczba uczniów objętych opieką przez świadczeniodawcę wg stanu na 1 października to 195, a 30 czerwca – 194;
- Szkole w Paprocicach; liczba uczniów objętych opieką przez świadczeniodawcę wg stanu na 1 października i 30 czerwca to 27;
- Szkole w Starej Słupi; liczba uczniów objętych opieką przez świadczeniodawcę wg stanu na 1 października i 30 czerwca to 56.

Pielęgniarka L. świadczyła od początku roku szkolnego do dnia 31 października 2022 r. opiekę w szkołach:

- Szkole w Pokrzywiance; liczba uczniów objętych opieką przez świadczeniodawcę wg stanu na 1 października to 41, a 30 czerwca – 43;
- Szkole w Rudkach; liczba uczniów objętych opieką przez świadczeniodawcę wg stanu na 1 października to 206, a 30 czerwca – 201;
- Technikum; liczba uczniów objętych opieką przez świadczeniodawcę wg stanu na 1 października to 73, a 30 czerwca – 68.

Od 1 listopada 2022 r. zmieniono organizację udzielania świadczeń: pielęgniarka N. udzielająca świadczeń w Ośrodku Zdrowia w Nowej Słupi obejmowała opieką uczniów z dwóch szkół w Nowej Słupi (Szkoły Podstawowej i Technikum), Szkoły w Jeziorku (oddalonej od Nowej Słupi o 6 km) i Szkoły w Paprocicach (oddalonej o 5,2 km), zaś pielęgniarka L. udzielająca świadczeń w Ośrodku Zdrowia w Rudkach obejmowała opieką uczniów ze Szkoły w Rudkach, uczniów ze szkół w Pokrzywiane, Mirocicach i Starej Słupi (oddalonych od Rudek o średnio od 4 do 5 km) oraz ze Szkoły w Jeleniowie (ok. 11 km).

W roku szkolnym 2023/2024 pielęgniarka N. udzielała świadczeń uczniom w:

- Szkole w Jeziorku; liczba uczniów objętych opieką wg stanu na 1 października to 139, a 30 czerwca – 140; zarówno wg stanu na 1 października, jak również 30 czerwca liczba uczniów w klasach sportowych to 17, a liczba uczniów z niepełnosprawnością typu A – trzy;
- Szkole w Nowej Słupi; liczba uczniów objętych opieką wg stanu na 1 października to 171, a 30 czerwca – 173; zarówno wg stanu na 1 października, jak również 30 czerwca liczba uczniów z niepełnosprawnością typu A to sześć;
- Szkole w Paprocicach; liczba uczniów objętych opieką wg stanu na 1 października to 27, a 30 czerwca – 26;
- Technikum; liczba uczniów objętych opieką wg stanu na 1 października to 68, a 30 czerwca – 65; zarówno wg stanu na 1 października, jak również

30 czerwca liczba uczniów z niepełnosprawnością typu A to dwa, a z niepełnosprawnością typu C to jeden. W roku szkolnym 2023/2024 profilaktyczną opieką zdrowotną objętych było dziewięciu uczniów tej szkoły, którzy ukończyli 19 rok życia¹⁰.

W roku szkolnym 2023/2024 pielęgniarka L. obejmowała opieką uczniów w:

- Szkole w Jeleniowie; liczba uczniów objętych opieką wg stanu na 1 października i 30 czerwca to 53;
- Szkole w Mirocicach; liczba uczniów objętych opieką wg stanu na 1 października to 43, a 30 czerwca - 44;
- Szkole w Starej Słupi; liczba uczniów objętych opieką wg stanu na 1 października i 30 czerwca to 53;
- Szkole w Pokrzywiance; liczba uczniów objętych opieką wg stanu na 1 października to 36, a 30 czerwca - 35;
- Szkole w Rudkach; liczba uczniów objętych opieką wg stanu na 1 października to 204, a 30 czerwca - 202; zarówno wg stanu na 1 października, jak również 30 czerwca liczba uczniów z niepełnosprawnością typu A to cztery.

W roku szkolnym 2024/2025 (pierwsze półrocze) pielęgniarka N. udzielała świadczeń uczniom w czterech szkołach:

- Szkole w Jeziorku; liczba uczniów objętych opieką wg stanu na 1 października to 147; wg stanu na ten dzień liczba uczniów w klasach sportowych to 17, a liczba uczniów z niepełnosprawnością typu A - trzy;
- Szkole w Nowej Słupi; liczba uczniów objętych wg stanu na 1 października to 190; wg stanu na ten dzień liczba uczniów z niepełnosprawnością typu A to siedem;
- Szkole w Paprociach; liczba uczniów objętych wg stanu na 1 października to 22;
- Technikum; liczba uczniów objętych wg stanu na 1 października to 64; wg stanu na ten dzień liczba uczniów z niepełnosprawnością typu A to dwa. W pierwszym okresie roku szkolnego 2024/2025 profilaktyczną opieką zdrowotną objętych było sześciu uczniów tej szkoły, którzy ukończyli 19 rok życia¹¹.

Pielęgniarka L. udzielała świadczeń w pięciu szkołach:

- Szkole w Jeleniowie; liczba uczniów objętych opieką wg stanu na 1 października to 58;
- Szkole w Mirocicach; liczba uczniów objętych stanu na 1 października to 39;
- Szkole w Starej Słupi; liczba uczniów objętych wg stanu na 1 października to 58;
- Szkole w Pokrzywiance; liczba uczniów objętych wg stanu na 1 października to 36;
- Szkole w Rudkach; liczba uczniów objętych opieką wg stanu na 1 października to 211; wg stanu na ten dzień liczba uczniów z niepełnosprawnością typu A to pięć.

(akta kontroli str. 198-215, 219-220)

Zgodnie z zarządzeniem nr 177/2019/DSOZ Prezesa NFZ z dnia 30 grudnia 2019 r. w sprawie warunków zawarcia i realizacji umów o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej¹², Zakład składał

¹⁰ Stan na 1 października 2023 r.

¹¹ Stan na 1 października 2023 r.

¹² dalej: Zarządzenie Prezesa NFZ z grudnia 2019 r.; oraz zarządzenia nr 160/2021/DSOZ Prezesa NFZ z dnia 30 września 2021 r. w sprawie warunków zawarcia i realizacji umów o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej i później wydanego zarządzenia nr

w terminach do 7 marca i do 7 października każdego roku informację o liczbie uczniów objętych opieką pielęgniarki szkolnej (na formularzu stanowiącym załącznik nr 25 do ww. zarządzeń, dalej: załącznik nr 25) oraz poprzez SZOI, wskazując typ szkoły oraz liczbę uczniów, w tym uczniów z niepełnosprawnościami.

Zakład przekazał w okresie objętym kontrolą do NFZ znaczną większość (58, tj. ponad 90%) informacji o liczbie uczniów objętych przez świadczeniodawcę opieką pielęgniarki szkolnej z wykorzystaniem niewłaściwych formularzy, co nie pozwoliło na zamieszczenie w nich wszystkich informacji, dotyczących charakterystyki uczniów, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 221-295)

W okresie objętym kontrolą Zakład przekazywał do NFZ miesięczne sprawozdania dotyczące liczby zrealizowanych świadczeń w ramach POZ rodzaju pielęgniarki szkolnej. W 10 (z 12) sprawozdań przekazanych w 2024 r. przedstawiono błędne dane, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 296-339)

W okresie objętym kontrolą trzy osoby udzielały świadczeń z zakresu profilaktycznej opieki zdrowotnej nad uczniami. Ich kwalifikacje były zgodne z określonymi w art. 5 ust. 1 ustawy o opiece zdrowotnej. W dniu 3 listopada 2022 r. zgłoszono dyrektorowi Świętokrzyskiego Oddziału Wojewódzkiego NFZ zmianę do aneksu na 2022 r. w części *Harmonogram-Zasoby* stanowiącym załącznik do umowy z NFZ dotyczącą pielęgniarki P. która udzielała świadczeń do 26 października 2022 r. i pielęgniarki N., która udzielała świadczeń od 1 listopada 2022 r.

(akta kontroli str. 371-376)

Oględziny dwóch gabinetów pielęgniarki szkolnej, w Ośrodku Zdrowia w Nowej Słupi oraz w Ośrodku Zdrowia w Rudkach¹³, dokonane 6 lutego 2025 r. wykazały, że były one wyposażone w sprzęt wymieniony w ust. 4 części III Załącznika nr 4 rozporządzenia w sprawie świadczeń gwarantowanych, a skład zestawów przeciwwstrząsowych spełniał wymogi załącznika nr 3 do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 12 stycznia 2011 r. w sprawie wykazu produktów leczniczych, które mogą być doraźnie dostarczane w związku z udzielanym świadczeniem zdrowotnym, oraz wykazu produktów leczniczych wchodzących w skład zestawów przeciwwstrząsowych, ratujących życie¹⁴. Produkty znajdujące się w apteczkach miały ważne terminy przydatności do użycia. Meble w gabinetach umożliwiały ich mycie oraz dezynfekcję, a podłogi wykonano z materiałów umożliwiających ich mycie i dezynfekcję. W gabinetach znajdowały się szafki, zamykane na klucz służące do przechowywania dokumentacji medycznej uczniów.

(akta kontroli str. 350-357)

W odniesieniu do wagi nieautomatycznej elektronicznej stanowiącej wyposażenie gabinetu medycyny szkolnej zlokalizowanego w Ośrodku Zdrowia w Nowej Słupi, Zakład dysponował tylko dwoma świadectwami legalizacji ponownej wydanymi przez dyrektora Okręgowego Urzędu Miar w Łodzi Wydziału Zamiejscowego w Kielcach, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

79/2022/DSOZ Prezesa NFZ z dnia 29 czerwca 2022 r. w tej samej sprawie (dalej: Zarządzenie Prezesa NFZ z czerwca 2022 r.).

¹³ Gabinety te były ujęte w załączniku *Harmonogram-Zasoby* do umowy z NFZ.

¹⁴ Dz. U. z 2020 r. poz. 1772.

W przypadku wagi nieautomatycznej elektronicznej stanowiącej wyposażenie gabinetu medycyny szkolnej zlokalizowanego w Ośrodku Zdrowia w Rudkach Zakład dysponował tylko jednym świadectwem legalizacji ponownej wydanym przez dyrektora Okręgowego Urzędu Miar w Łodzi Wydziału Zamiejscowego w Kielcach, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 358-362)

Z informacji uzyskanych na podstawie art. 29 ust. 1 pkt 2 lit. f ustawy o NIK od dyrektorów Szkoły w Jeziorku, Szkoły w Nowej Słupi oraz Powiatowego Zespołu Szkół w Bodzentynie, w ramach którego funkcjonowało Technikum wynikało m.in., że:

- pomieszczenia udostępnione pielęgniarkom szkolnym zlokalizowane w szkołach w Jeziorku oraz Nowej Słupi, w których pielęgniarka szkolna udzielała świadczeń z zakresu profilaktycznej opieki zdrowotnej nad uczniami były wyposażone w sprzęt wymieniony w ust. 4 części III Załącznika nr 4 rozporządzenia w sprawie świadczeń gwarantowanych; dyrektorzy tych szkół nie posiadali świadectw legalizacji w odniesieniu do wag medycznych stanowiących wyposażenie tych gabinetów;
- uczniom Technikum udzielano świadczeń z wykorzystaniem pomieszczenia udostępnionego przez dyrekcję Szkoły w Nowej Słupi; pomiędzy tymi placówkami była *niepisana umowa o współpracy w ramach świadczenia opieki zdrowotnej uczniów*.

(akta kontroli str. 441-463)

Zgodnie z załącznikiem nr 2 do umowy z NFZ (tj. harmonogram-zasoby) dwie pielęgniarki szkolne udzielały w okresie objętym kontrolą świadczeń przez siedem godzin 35 minut każda, codziennie w gabinetach usytuowanych w Ośrodku Zdrowia w Nowej Słupi oraz Ośrodku Zdrowia w Rudkach¹⁵, czyli zapewniono dostępność do tych świadczeń na poziomie aż 75 godzin tygodniowo.

W SPGZOZ opracowano szczegółowe harmonogramy dostępności pielęgniarki szkolnej w poszczególnych szkołach. Przedstawiały się one następująco:

- w Szkole w Jeleniowie (liczącej średnio 55 uczniów) dwie godziny tygodniowo od 1 września 2021 do 26 października 2022; cztery godziny tygodniowo od 1 listopada 2022 r., tj.:
 - w roku szkolnym 2021/2022 - w poniedziałki od 8.00 do 10.00;
 - w roku szkolnym 2022/2023 - od początku tego roku do 26 października w poniedziałki od 8.00 do 10.00, a od 1 listopada do końca roku szkolnego w czwartki i piątki od 8.00 do 10.00;
 - w latach szkolnych 2023/2024-2024/2025 (pierwsze półrocze) w czwartki i piątki od 8.00 do 10.00.
- w Szkole w Jeziorku (liczącej średnio 135 uczniów, w tym uczniów z niepełnosprawnościami oraz jedna klasą sportową) osiem godzin tygodniowo, tj.:
 - w roku szkolnym 2021/2022 - w środy od 12.30 do 14.30, czwartki od 7.30 do 11.30 oraz piątki od 12.00 do 14.00;
 - w roku szkolnym 2022/2023 - od początku tego roku do 26 października w środy od 12.30 do 14.30, czwartki od 07.30 do 11.30 oraz piątki od 12.00 do 14.00, a od 1 listopada do końca roku szkolnego w środy od 12.30 do 14.30, czwartki od 7.30 do 11.30 oraz piątki od 7.30 do 9.30;

¹⁵ W latach szkolnych 2021/2022-2023/2024 jedna z pielęgniarek udzielała świadczeń w środy od 10.25 do 18.00, a w pozostałe dni od 7.00 do 15.35, w roku szkolnym 2024/2025 świadczenia udzielane były przez dwie pielęgniarki codziennie od 7.00 do 15.35.

- w roku szkolnym 2023/2024 w środy od 12.30 do 14.30, czwartki od 7.30 do 11.30 oraz piątki od 7.30 do 9.30;
- w roku szkolnym 2024/2025 (pierwszy okres) w czwartki od 7.30 do 11.30.
- w Szkole w Mirocicach (liczącej średnio 42 uczniów) dwie godziny tygodniowo od 1 września 2021 do 26 października 2022; cztery godziny tygodniowo od 1 listopada 2022 r., tj.:
 - w roku szkolnym 2021/2022 – we wtorki od 13.00 do 14.00 oraz piątki od 8.00 do 9.00;
 - w roku szkolnym 2022/2023 – od początku tego roku do 26 października we wtorki od 13.00 do 14.00 oraz piątki od 8.00 do 9.00, a od 1 listopada do końca roku szkolnego w poniedziałki od 10.30 do 13.30 oraz wtorki od 12.30 do 13.30;
 - w latach szkolnych 2023/2024-2024/2025 (pierwszy okres) w poniedziałki od 10.30 do 13.30 oraz wtorki od 12.30 do 13.30.
- w Szkole w Nowej Słupi (liczącej średnio 180 uczniów) 12 godzin tygodniowo, od 1 września 2024 r. cztery godziny, tj.:
 - w roku szkolnym 2021/2022 – w poniedziałki od 10.30 do 14.30, wtorki od 10.30 do 12.30, środy od 8.00 do 12.00 oraz czwartki od 12.00 do 14.00;
 - w roku szkolnym 2022/2023 – od początku tego roku do 26 października w poniedziałki od 10.30 do 14.30, wtorki od 10.30 do 12.30, środy od 8.00 do 12.00 oraz czwartki od 12.00 do 14.00, a od 1 listopada do końca roku szkolnego w poniedziałki, wtorki i środy od 8.00 do 12.00;
 - w roku szkolnym 2023/2024 w poniedziałki, wtorki i środy od 8.00 do 12.00;
 - w roku szkolnym 2024/2025 (pierwszy okres) we wtorki i środy od 8.00 do 10.00.
- w Szkole w Paprociach (liczącej średnio 25 uczniów) dwie godziny tygodniowo, od 1 września 2024 tylko półtorej godziny, tj.:
 - w roku szkolnym 2021/2022 – w piątki od 9.30 do 11.30;
 - w roku szkolnym 2022/2023 – od początku tego roku do 26 października w piątki od 9.30 do 11.30, a od 1 listopada do końca roku szkolnego w piątki od 10.00 do 12.00;
 - w roku szkolnym 2023/2024 w piątki od 10.00 do 12.00;
 - w roku szkolnym 2024/2025 (pierwszy okres) w piątki od 10.00 do 11.30.
- w Szkole w Starej Słupi (liczącej średnio 57 uczniów) dwie godziny tygodniowo od 1 września 2021 do 26 października 2022; cztery godziny tygodniowo od 1 listopada 2022 r., tj.:
 - w roku szkolnym 2021/2022 – we wtorki od 8.00 do 10.00;
 - w roku szkolnym 2022/2023 – od początku tego roku do 26 października we wtorki od 8.00 do 10.00, a od 1 listopada do końca roku szkolnego w środy od 10.30 do 14.30;
 - w latach szkolnych 2023/2024-2024/2025 (pierwszy okres) w środy od 10.30 do 14.30.
- w Technikum (do którego uczęszczało średnio 68 uczniów) dwie godziny tygodniowo od 1 września 2021 do 26 października 2022; sześć godzin tygodniowo od 1 listopada 2022 r. w roku szkolnym 2024/2025 dwie godziny, tj.:
 - w roku szkolnym 2021/2022 – w poniedziałki i środy od 10.30 do 12.30;
 - w roku szkolnym 2022/2023 – od początku tego roku do 26 października w poniedziałki i środy od 10.30 do 12.30, a od 1 listopada do końca roku

- szkolnego w poniedziałki od 12.00 do 14.00, wtorki od 12.00 do 14.00 oraz czwartki od 12.00 do 14.00;
- w roku szkolnym 2023/2024 w poniedziałki od 12.00 do 14.00 oraz wtorki od 12.00 do 13.00;
 - w roku szkolnym 2024/2025 (pierwszy okres) w poniedziałki od 11.00 do 13.00.

Pielęgniarka szkolna w Szkole w Pokrzywiance (liczącej średnio 38 uczniów) udzielała świadczeń w każdym roku szkolnym lat szkolnych 2021/2022-2024/2025 (pierwszy okres) we wtorki od 8.00 do 12.00 (tj. cztery godziny tygodniowo).

Pielęgniarka szkolna w Szkole w Rudkach (liczącej średnio 204 uczniów, w tym uczniów z niepełnosprawnościami) udzielała świadczeń w każdym roku szkolnym lat szkolnych 2021/2022-2024/2025 (pierwszy okres) we czwartki i piątki od 11.00 do 15.00 (osiem godzin tygodniowo).

Zgodnie z ww. harmonogramem dostępności pielęgniarek szkolnych w szkołach można stwierdzić, że:

- w roku szkolnym 2021/2022 w pięciu szkołach zaplanowano dostępność co najmniej czterogodzinną, w czterech szkołach zaplanowano w wymiarze niższym (dwie godziny tygodniowo w Szkołach w Paprocicach, Jeleniowie, Mirocicach i Starej Słupi);
- w latach szkolnych 2022/2023 (od 1 listopada 2022 r.) oraz w roku szkolnym 2023/2024 i 2024/2025 zapewniono (poza szkołą w Paprocicach oraz Technikum ale tylko w roku szkolnym 2024/2025) bezpośrednią dostępność pielęgniarki szkolnej w wymiarze co najmniej cztery godziny tygodniowo, tj. zgodnym lub wyższym od określonego w ust. 2.4 części III załącznika nr 4 do rozporządzenia w sprawie świadczeń gwarantowanych, zgodnie z którym w szkołach liczących do 250 uczniów dopuszcza się dostępność pielęgniarki w szkole nie mniej niż jeden raz w tygodniu, nie mniej niż cztery godziny dziennie.

Z harmonogramów tych wynikało, że pielęgniarka N, udzielająca świadczeń w Ośrodku Zdrowia w Nowej Słupi przeznaczała na realizację tych świadczeń w latach szkolnych 2022/2023-2024/2025 (I półrocze) ok. 22 godziny, zaś pielęgniarka L. ok. 24 godziny, tj. każda z ich dysponowała dodatkowym czasem (średnio do 13 do 15 godzin tygodniowo) niewykorzystanymi na realizację tych świadczeń.

(akta kontroli str. 377-389)

Dyrektor wyjaśniła: *Pielęgniarki szkolne po zakończeniu dyżuru w szkołach wracały do SPGZOZ. W gabinetach medycyny szkolnej zlokalizowanych w SPGZOZ zajmowały się m.in. uzupełnianiem dokumentacji papierowej uczniów m.in. wyliczaniem siatek centylowych, BMI, wprowadzaniem danych do kart zdrowia uczniów oraz prowadzeniem dokumentacji uczniów w postaci elektronicznej. Zdarzały się przypadki, kiedy rodzice odwiedzali ze swoimi dziećmi SPGZOZ celem przeprowadzenia badań bilansowych i pielęgniarki te badania realizowały. Odpowiednio wcześniej termin takiego badania był ustalany w rozmowie telefonicznej. Oprócz tego podnosiły swoje kwalifikacje poprzez samokształcenie. Podkreślam, że cały czas były w gotowości, aby w sytuacji np. telefonu ze szkoły informującego o nieszczęśliwym wypadku ucznia niezwłocznie się do niej udać celem udzielenia dziecku niezbędnej pomocy.*

(akta kontroli str. 216-218, 697-698)

NIK zauważa, że przeznaczenie niemal połowy czasu pracy (od 35% do 40%) każdej z pielęgniarek na pozostawanie w gotowości udzielenia pomocy uczniom

lub uzupełnianie dokumentacji, w tym w przypadku jednej z nich po zakończeniu zajęć szkolnych (do godziny 18), nie służyło realizacji świadczeń określonych w ust. 2 części I załącznika nr 4 do rozporządzenia w sprawie świadczeń gwarantowanych i nie było w pełni uzasadnione ekonomicznie.

W poszczególnych latach szkolnych lat szkolnych 2021/2022-2024/2025 łączny przychód z kontraktu z NFZ, koszty związane z funkcjonowaniem dwóch gabinetów medycyny szkolnej wchodzących w skład SPGZOZ¹⁶, koszty wynagrodzeń pielęgniarek oraz wynik finansowy były następujące:

- w roku szkolnym 2021/2022 odpowiednio: 66 222,38 zł, 897,88 zł, 142 155,81 zł oraz minus 76 831,31 zł;
- w roku szkolnym 2022/2023 odpowiednio: 70 926,24 zł, 790,04 zł, 148 962,16 zł oraz minus 78 825,96 zł;
- w roku szkolnym 2023/2024 odpowiednio: 81 959,56 zł, 1824,77 zł, 163 499,70 zł oraz minus 83 364,91 zł;
- w roku szkolnym 2024/2025¹⁷ odpowiednio: 36 513,20 zł, 1326,27 zł, 75 337,67 zł oraz minus 40 150,741 zł.

Dodatkowo koszty ryczałtów za używanie samochodów prywatnych przez pielęgniarki szkolne do celów służbowych wyniosły:

- w roku szkolnym 2021/2022 - 4865,10 zł;
- w roku szkolnym 2022/2023 - 5185,18 zł;
- w roku szkolnym 2023/2024 - 6178,38 zł;
- w roku szkolnym 2024/2025¹⁸ - 2477,72 zł.

Należy zaznaczyć, że w odniesieniu do uczniów Technikum nie zwracano się o zastosowanie wyższej stawki kapitacyjnej przysługującej uczniom szkół kształcących w zawodzie. Zastosowanie właściwej stawki mogłoby umożliwić uzyskanie kwoty większe o od 4 do 5 tys. zł rocznie za realizację tych świadczeń.

(akta kontroli str. 690-696)

Odnośząc się do ponoszenia straty na tej części działalności, Dyrektor wyjaśniła: *Od 2017 r. wynagrodzenia pracowników zatrudnionych w SPGZOZ, w tym pielęgniarek szkolnych, rosną. Ma to związek z przepisami ustawy z dnia 8 czerwca 2017 r. o sposobie ustalania najniższego wynagrodzenia zasadniczego niektórych pracowników zatrudnionych w podmiotach leczniczych. Przepisy tej ustawy nakładają na pracodawcę obowiązek podwyższania wynagrodzeń. Podwyżki wynagrodzeń np. pielęgniarek szkolnych mają bezpośrednie przełożenie na wzrost wysokości dodatku stażowego oraz wysokość premii, a tym samym rosną narzuty pracodawcy czyli składki np. na ubezpieczenia społeczne. SPGZOZ nie ma na celu osiągnięcia zysku. Nie można oceniać SPGZOZ jeśli chodzi o kwestie finansowe tylko przez pryzmat medycyny szkolnej, która tak naprawdę stanowi niewielki procent działalności.*

(akta kontroli str. 697-698)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W regulaminie organizacyjnym Zakładu postanowienia dotyczące sposobu i warunków udzielania świadczeń zdrowotnych przez pielęgniarki szkolne nie zostały określone zgodnie z art. 8 ustawy o opiece zdrowotnej, gdyż nie uwzględniono sprawowania opieki nad uczniami z chorobami przewlekłymi

¹⁶ Koszty związane z funkcjonowaniem gabinetów medycyny szkolnej to koszty zakupu leków, materiałów jednorazowego użytku, materiałów odkażających, materiałów opatrunkowych oraz żelu do higieny jamy ustnej.

¹⁷ Dotyczy okresu wrzesień-grudzień 2024 r.

¹⁸ Dotyczy okresu wrzesień-grudzień 2024 r.

i niepełnosprawnościami (niezgodnie z ust. 2 pkt 4 części I załącznika nr 4 do rozporządzenia w sprawie świadczeń gwarantowanych) oraz obowiązku integrowania pomocy medycznej udzielanej uczniom o szczególnych potrzebach zdrowotnych wynikających z art. 13 tej ustawy. Ponadto nałożono na pielęgniarkę szkolną obowiązek współorganizowania lub organizowania i wykonywanie szczepień ochronnych, co nie należy do wyżej zakresu świadczeń gwarantowanych.

(akta kontroli str. 36-60)

Dyrektor wyjaśniła, że powyższe spowodowane było przeoczeniem.

(akta kontroli str. 697-698)

2. W każdym roku lat szkolnych 2021/2022-2024/2025 Dyrektor nie zawarła z organami prowadzącymi dziewięć szkół lub dyrektorami tych placówek porozumień (umów) dotyczących realizacji świadczeń z zakresu profilaktycznej opieki nad uczniami, co było niezgodne z art. 12 ust. 2 ustawy o opiece zdrowotnej. W efekcie tej nieprawidłowości pielęgniarki szkolne korzystały bezumownie z pomieszczeń udostępnianych im przez szkoły.

(akta kontroli str. 162-197)

Dyrektor wyjaśniła: *Pisma kierowane do Zakładu na początku każdego roku szkolnego lat szkolnych 2021/2022-2024/2025 przez dyrektorów szkół, w których wyrażali zgodę na objęcie uczniów świadczeniami pielęgniarki szkolnej były porozumieniami. Kserokopie tych pism przekazywano do Narodowego Funduszu Zdrowia. Pracownicy NFZ nie sygnalizowali, że porozumienia te są niewłaściwie zawarte. W związku z tym uważam, że stosowane rozwiązanie jest prawidłowe. Nadmieniam, że nie ma obligatoryjnego wzoru porozumienia.*

(akta kontroli str. 464-467)

Powyższe wyjaśnienie nie zasługuje na uwzględnienie. Pisma kierowane do Zakładu przez dyrektorów szkół, w których wyrażali zgodę na objęcie uczniów świadczeniami pielęgniarki szkolnej nie były porozumieniami, gdyż nie ustalono w nich istotnych kwestii dotyczących m.in. udostępnienia przez szkołę pomieszczeń w związku realizacją opieki zdrowotnej nad uczniami czy ich wyposażenia. Zgodnie z art. 4 ustawy o opiece zdrowotnej, podmiotami zapewniającymi warunki organizacyjne opieki zdrowotnej nad uczniami jest dyrektor szkoły i organ prowadzący szkołę.

3. Większość informacji dotyczących liczby uczniów objętych przez świadczeniodawcę opieką pielęgniarki szkolnej, tj. 58 (z 64) przekazanych do NFZ nie została sporządzona z wykorzystaniem obowiązujących wzorów:

- a) w roku szkolnym 2021/2022 osiem tych informacji zostało przekazanych na formularzach niezgodnych ze wzorem stanowiącym załącznik nr 25 do obowiązującego wówczas Zarządzenia Prezesa NFZ z grudnia 2019 r.;
- b) w latach szkolnych 2022/2023-2023/2024 oraz w pierwszym okresie roku szkolnego 2024/2025 50 tych informacji (wszystkie) zostało przekazanych na formularzach niezgodnych ze wzorem stanowiącym załącznik nr 25 do zarządzenia Prezesa NFZ z czerwca 2022 r.

(akta kontroli str. 221-232, 239-295)

Dyrektor wyjaśniła, że powyższe było spowodowane przeoczeniem.

(akta kontroli str. 464-467)

Wykorzystanie niewłaściwych formularzy skutkowało błędnym wykazaniem uczniów Technikum jako uczniów liceum (typ szkoły I) zamiast jako uczniów szkoły zawodowej (typ szkoły II). W efekcie w SZOI zgłoszono uczniów tej szkoły w sposób niewłaściwy i nie otrzymano przysługującego finansowania świadczeń udzielanych tym uczniom.

Zakład przekazał do NFZ informacje o liczbie uczniów objętych przez świadczeniodawcę opieką pielęgniarki szkolnej wg stanu na 1 marca 2025 r. w sposób prawidłowy, w związku z tym NIK odstępuje od formułowania wniosku dotyczącego stwierdzonej nieprawidłowości.

(akta kontroli str. 528-529)

4. W roku 2024 większość (tj. 10 z 12) miesięcznych sprawozdań dotyczących liczby zrealizowanych świadczeń przekazanych do NFZ¹⁹ nie została sporządzona rzetelnie, nie wykazano w nich bowiem żadnych świadczeń udzielanych przez pielęgniarki szkolne (tj. w pozycjach opisujących świadczenia o kodach od 100401-100407 i 100501 wpisano zero) podczas gdy świadczenia te były udzielane, a mianowicie:

- w sprawozdaniu ze stycznia nie wykazano 40 testów przesiewowych oraz 271 uczniów klas I-VI objętych w okresie sprawozdawczym grupową profilaktyką fluorkową;
- w sprawozdaniu z lutego podano błędne dane dotyczące sześciu rodzajów świadczeń, tj. liczby testów przesiewowych i liczby badań przesiewowych, liczby badań przesiewowych w pozostałych rocznikach wykonanych w okresie sprawozdawczym, liczby wykonanych w okresie sprawozdawczym i udokumentowanych innych świadczeń profilaktycznych, liczby uczniów u których wykonane były w okresie sprawozdawczym testy przesiewów, liczby świadczeń leczniczych i zabiegów wykonanych w okresie sprawozdawczym na podstawie zleceń lekarskich u uczniów z chorobami przewlekłymi oraz liczby uczniów klas I-VI objętych w okresie sprawozdawczym grupową profilaktyką fluorkową to zero, podczas gdy faktycznie było to odpowiednio: trzy, dwa, jeden, jeden, jeden oraz 293;
- w sprawozdaniu z marca podano błędne dane dotyczące trzech rodzajów świadczeń, tj. wskazano, że liczba badań przesiewowych w pozostałych rocznikach wykonanych w okresie sprawozdawczym, liczba wykonanych w okresie sprawozdawczym i udokumentowanych innych świadczeń profilaktycznych oraz liczba uczniów klas I-VI objętych w okresie sprawozdawczym grupową profilaktyką fluorkową to zero, podczas gdy faktycznie było to odpowiednio: 23, 81 oraz 324;
- w sprawozdaniu z kwietnia. podano błędne dane dotyczące czterech rodzajów świadczeń, tj. wskazano, że liczba testów przesiewowych wykonanych w okresie sprawozdawczym w rocznikach określonych dla bilansów zdrowia, liczba badań przesiewowych w pozostałych rocznikach wykonanych w okresie sprawozdawczym, liczba wykonanych w okresie sprawozdawczym i udokumentowanych innych świadczeń profilaktycznych oraz liczba uczniów klas I-VI objętych w okresie sprawozdawczym grupową profilaktyką fluorkową to zero, podczas gdy faktycznie było to odpowiednio: jeden, 40, 80 oraz 99;
- w sprawozdaniu z maja podano błędne dane dotyczące trzech rodzajów świadczeń, tj. wskazano, że liczba badań przesiewowych w pozostałych rocznikach wykonanych w okresie sprawozdawczym, liczba wykonanych w okresie sprawozdawczym i udokumentowanych innych świadczeń profilaktycznych oraz liczba uczniów klas I-VI objętych w okresie sprawozdawczym grupową profilaktyką fluorkową to zero, podczas gdy faktycznie było to odpowiednio: jeden, 17 oraz 434;

¹⁹ Zgodnie z załącznikiem nr 22 do zarządzenia Prezesa NFZ z 2019 r. i z 2022 r. pn. Pn. Wykaz świadczeń POZ obowiązujący dla sprawozdań z realizacji umów o udzielanie świadczeń pielęgniarki POZ, położnej POZ, pielęgniarki lub higienistki szkolnej, transportu sanitarnego.

- w sprawozdaniu z czerwca podano błędne dane dotyczące dwóch rodzajów świadczeń, tj. wskazano, że liczba wykonanych w okresie sprawozdawczym i udokumentowanych innych świadczeń profilaktycznych oraz liczba uczniów klas I-VI objętych w okresie sprawozdawczym grupową profilaktyką fluorkową to zero, podczas gdy faktycznie było to odpowiednio: 16 oraz jeden;
- w sprawozdaniu z września podano błędne dane dotyczące jednego rodzaju świadczeń, tj. wskazano, że liczba uczniów klas I-VI objętych w okresie sprawozdawczym grupową profilaktyką fluorkową to zero, podczas gdy faktycznie było to 468;
- w sprawozdaniu z października. podano błędne dane dotyczące dwóch rodzajów świadczeń, tj. wskazano, że liczba testów przesiewowych wykonanych w okresie sprawozdawczym w rocznikach określonych dla bilansów zdrowia oraz liczba uczniów klas I-VI objętych w okresie sprawozdawczym grupową profilaktyką fluorkową to zero, podczas gdy faktycznie było to odpowiednio: 157 oraz 206;
- w sprawozdaniu z listopada podano błędne dane dotyczące trzech rodzajów świadczeń, tj. wskazano, że liczba testów przesiewowych wykonanych w okresie sprawozdawczym w rocznikach określonych dla bilansów zdrowia, liczba wykonanych w okresie sprawozdawczym i udokumentowanych innych świadczeń profilaktycznych oraz liczba uczniów klas I-VI objętych w okresie sprawozdawczym grupową profilaktyką fluorkową to zero, podczas gdy faktycznie było to odpowiednio: 51, 68 oraz 207;
- w sprawozdaniu z grudnia podano błędne dane dotyczące dwóch rodzajów świadczeń, tj. wskazano, że liczba testów przesiewowych wykonanych w okresie sprawozdawczym w rocznikach określonych dla bilansów zdrowia oraz liczba uczniów klas I-VI objętych w okresie sprawozdawczym grupową profilaktyką fluorkową to zero, podczas gdy faktycznie było to odpowiednio: 41 oraz 270.

(akta kontroli str. 330-349)

Dyrektor wyjaśniła: *Zakład korzysta z usług zewnętrznej firmy informatycznej. To pracownicy tej firmy sporządzili te sprawozdania. Zobowiązałam tę firmę, aby takie sytuacje nie miały miejsca. Nadmieniam, że pracownicy Funduszu nie informowali, że dane w sprawozdaniach są niewłaściwe.*

(akta kontroli str. 464-467)

5. Na wyposażeniu gabinetu pielęgniarki szkolnej w Ośrodku Zdrowia w Nowej Słupi w latach 2021-2024 była waga nieautomatyczna, która nie posiadała wówczas aktualnego świadectwa legalizacji. Gabinet pielęgniarki szkolnej w Ośrodku Zdrowia w Rudkach w latach 2022-2024 także nie dysponował wagą z aktualną legalizacją.

Powyższe stanowiło naruszenie art. 63 ust. 3 ustawy z dnia 7 kwietnia 2022 r. o wyrobach medycznych²⁰, zgodnie z którym podmiot wykonujący działalność leczniczą jest obowiązany posiadać dokumentację m.in. wykonanych przeglądów, sprawdzeń i kontroli bezpieczeństwa wyrobu, który wykorzystują do udzielania świadczeń zdrowotnych.

Odnośnie wagi wykorzystywanej w Ośrodku Zdrowia w Nowej Słupi, Zakład przedstawił dwa świadectwa legalizacji ponownej wydanymi przez dyrektora Okręgowego Urzędu Miar w Łodzi Wydziału Zamiejscowego w Kielcach, tj. z 4 grudnia 2018 r. (z dokumentu tego wynikało, że legalizacja jest ważna do 31 grudnia 2020 r.) oraz 24 stycznia 2025 r. (z dokumentu tego wynikało, że legalizacja jest ważna do 24 lutego 2027 r.) Odnośnie wagi wykorzystywanej w Ośrodku Zdrowia w Rudkach przedstawiono tylko jedno świadectwo

²⁰ Dz. U. z 2024 r. poz. 1620, ze zm.

legalizacji ponownej wydanym przez dyrektora Okręgowego Urzędu Miar w Łodzi Wydziału Zamiejscowego w Kielcach, tj. z 24 stycznia 2025 r. (z dokumentu tego wynikało, że legalizacja jest ważna do 24 lutego 2027 r.). Skoro urządzenie to zostało nabyte w 2020 r. to oznacza to, że Zakład nie posiadał świadectw legalizacji wydanych w latach 2022-2024.

(akta kontroli str. 358-362)

Dyrektor wyjaśniła, że powyższe było spowodowane przeoczeniem.

(akta kontroli str. 464-467)

W związku z tym, że SPGZOZ posiadał aktualne świadectwa legalizacji ponownej dotyczące wag stanowiących wyposażenie gabinetów medycyny szkolnej zlokalizowanych w Ośrodkach Zdrowia w Nowej Słupi i Rudkach, NIK odstępuje od formułowania wniosku dotyczącego stwierdzonej nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Zakład działał na podstawie umowy z NFZ oraz wymaganych dokumentów, przy czym w regulaminie organizacyjnym nieprawidłowo określono zakres świadczeń w ramach opieki zdrowotnej nad uczniami. Świadczenia realizowały pielęgniarki szkolne, które posiadały odpowiednie kwalifikacje. W każdym z lat szkolnych 2021/2022-2024/2025 nie zawarto z organami prowadzącymi dziewięć szkół lub dyrektorami tych placówek porozumień (umów) dotyczących realizacji świadczeń z zakresu profilaktycznej opieki nad uczniami. Zapewniono dostępność pielęgniarek szkolnych na poziomie znacznie przekraczającym wymagany przepisami, jednak organizacja pracy pielęgniarek pozwalała im znaczną część czasu pracy przeznaczyć na działania niezwiązane bezpośrednio z udzielaniem świadczeń. Stwierdzono nieprawidłowości formalne dotyczące nierzetelnego wypełnienia większości sprawozdań przesłanych do NFZ w 2024 r. oraz znacznej większości (ok. 90%) informacji o liczbie uczniów objętych świadczeniami.

OBSZAR

2. Udzielanie świadczeń z zakresu profilaktycznej opieki zdrowotnej nad uczniami

Opis stanu faktycznego

Badanie dotyczące testów przesiewowych przeprowadzono na próbie dokumentacji medycznej uczniów jednej klasy VII w Szkole w Jeziorku, jednej klasy VII w Szkole w Nowej Słupi w roku szkolnym 2023/2024²¹ (przy czym objęto analizą cały okres nauczania tych uczniów, tj. od klasy pierwszej) oraz jednej klasy pierwszej w Technikum w roku szkolnym 2023/2024²².

Odnośząc się do sposobu zorganizowania badań przesiewowych w roku szkolnym 2023/2024 pielęgniarka K., która udzielała świadczeń w ww. placówkach podała: Kontaktowałam się telefonicznie lub osobiście z sekretariatem szkoły celem uzgodnienia dogodnego terminu realizacji tych badań w danej klasie. Następnie otrzymywałam informację z sekretariatu o możliwości przeprowadzenia tych badań w danym terminie. W ustalonym terminie badania przeprowadzałam. Z tego co wiem zwykle te badania przeprowadzałam w trakcie religii, wychowania fizycznego lub godziny wychowawczej.

W Szkole w Jeziorku w klasie III było trzech uczniów objętych opieką zdrowotną. Z uwagi na epidemię COVID 19 nie wykonano im testów przesiewowych. W klasie V i VII uczniów objętych ww. opieką było odpowiednio trzech i czterech – wszystkim wykonano testy, o których mowa powyżej. W Szkole w Nowej Słupi uczniów objętych opieką zdrowotną w klasie III było 14. Z uwagi na epidemię COVID 19 nie wykonano im testów przesiewowych. W klasie V i VII uczniów

²¹ W roku szkolnym 2023/2024 zarówno w Szkole w Jeziorku oraz Szkole w Nowej Słupi była jedna klasa VII.

²² W roku szkolnym 2023/2024 w Technikum była jedna klasa pierwsza.

objętych ww. opieką również było 14 – wszystkim wykonano testy, o których mowa powyżej. W Technikum uczniów objętych opieką zdrowotną było 13 i wszystkim wykonano testy przesiewowe.

Karty zdrowia uczniów ww. oddziałów zawierały wpisy o przeprowadzonych testach przesiewowych, z informacjami o skierowaniu na badania lekarskie (bilansowe). W kartach ujęto wszystkie informacje o badaniach przeprowadzanych przez pielęgniarkę szkolną podczas testów, z uwzględnieniem odpowiedniego rozkładu wyników zdrowotnych uczniów na siatce centylowej – w tym celu wykorzystane zostały siatki centylowe zawarte w module *Bilanse i patronaże* systemu mMedica²³. Wyniki testów opisane zostały z podziałem na rodzaj badania (rozwój fizyczny, układ ruchu, wzrok, ciśnienie tętnicze krwi) wewnątrz karty.

(akta kontroli str. 468-493)

Badanie dotyczące profilaktyki fluorkowej przeprowadzono na próbie jednej klasy VI w Szkole w Jeziorku oraz jednej klasy VI w Szkole w Nowej Słupi w roku szkolnym 2023/2024²⁴.

We wrześniu 2023 r. opracowano w SPGZOZ *Procedurę przeprowadzania grupowej profilaktyki fluorkowej wśród uczniów klas I-VI Szkoły Podstawowej*.

W latach szkolnych 2023/2024-2024/2025 pielęgniarka K., która udzielała świadczeń w Szkole w Jeziorku oraz Szkole w Nowej Słupi nie sporządzała harmonogramów szczotkowania dla poszczególnych klas, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

Odnosząc się do sposobu zorganizowania profilaktyki fluorkowej w szkołach, o których mowa powyżej, pielęgniarka K. podała m.in.: (...) *Kontaktowałam się telefonicznie lub osobiście z sekretariatem szkoły celem uzgodnienia dogodnego terminu realizacji grupowej profilaktyki fluorkowej w danej klasie. Następnie otrzymywałam informację z sekretariatu o możliwości przeprowadzenia tej profilaktyki w danym terminie. W ustalonym terminie było to przeprowadzane. Zwykle były to godziny poranne w ramach różnych zajęć lekcyjnych.*

W odniesieniu do analizowanego oddziału w Szkole w Jeziorku uczniów objętych opieką zdrowotną w klasie I było 13. Profilaktyką fluorkową, w trakcie nauki w tej klasie, objęto 11 dzieci. Dwoje dzieci nie ukończyło pełnego cyklu fluoryzacji ze względu na epidemię COVID 19. W klasie II profilaktyki fluorkowej nie przeprowadzono ze względu na epidemię COVID 19.

W klasie III, IV i V (w klasie V uczniów objętych opieką zdrowotną było 14) profilaktyką fluorkową objęto wszystkich uczniów tego oddziału. W roku szkolnym 2024/2025 profilaktyka ta była w trakcie realizacji.

W odniesieniu do analizowanego oddziału w Szkole w Nowej Słupi uczniów objętych opieką zdrowotną w klasie I było 20. Profilaktyką fluorkową, w trakcie nauki w tej klasie, objęto 15 dzieci. Czworo dzieci nie ukończyło pełnego cyklu fluoryzacji ze względu na epidemię COVID 19, a jedno dziecko nie było objęte fluoryzacją ze względu na brak zgody rodzica.

W klasie II profilaktyki fluorkowej nie przeprowadzono ze względu na epidemię COVID 19.

W klasie III uczniów objętych opieką zdrowotną było 19. Profilaktyką fluorkową, w trakcie nauki w tej klasie, objęto 14 dzieci. Ze względu na brak zgody rodziców fluoryzacji nie przeprowadzono pięciu uczniom.

²³ W ramach tego modułu oprogramowania dla przychodni i praktyk lekarskich, dostępne były siatki centylowe oraz interpretacja wskaźników BMI zalecane przez Instytut Matki i Dziecka w Warszawie.

²⁴ W roku szkolnym 2024/2025 zarówno w Szkole w Jeziorku oraz Szkole w Nowej Słupi była jedna klasa VI.

W klasie IV uczniów objętych opieką zdrowotną było 20. Profilaktyką fluorkową, w trakcie nauki w tej klasie, objęto 17 dzieci. Ze względu na brak zgody rodziców fluoryzacji nie przeprowadzono trzem uczniom.

W klasie V uczniów objętych opieką zdrowotną było 20. Profilaktyką fluorkową, w trakcie nauki w tej klasie, objęto 15 dzieci. Ze względu na brak zgody rodziców fluoryzacji nie przeprowadzono pięciu uczniom.

W roku szkolnym 2024/2025 uczniów objętych opieką zdrowotną było 21. Profilaktyka fluorkowa była realizowana w odniesieniu do 19 uczniów. Ze względu na brak zgody rodziców fluoryzacji nie przeprowadzono dwóm uczniom.

(akta kontroli str. 490-492, 494-499)

Uczniom Szkoły w Jeziorku, Szkoły w Nowej Słupi oraz Technikum²⁵, którzy uzyskali wynik dodatni testów przesiewowych zlecono badania diagnostyczne w celu potwierdzenia lub wykluczenia zaburzeń ujawnionych w teście lub skierowano na profilaktyczne badania lekarskie, a także przeprowadzono rozmowy z rodzicami na temat dalszego postępowania ze wskazaniem leczenia w poradni specjalistycznej. Jednocześnie podjęto działania, aby wszyscy uczniowie wykonali badania profilaktyczne lekarskie/ bilansowe i wrócili z informacją zwrotną od lekarza POZ.

W badanej grupie uczniów Szkoły w Jeziorku problemy zdrowotne zidentyfikowano u czterech uczniów. Problemy te dotyczyły: zniekształcenia kręgosłupa, zaburzenia refrakcji i akomodacji, koślawości pięt oraz zaburzeń rozwoju. Uczniów z problemami zdrowotnymi poddano edukacji zdrowotnej w zakresie ich dotyczącym.

W badanej grupie uczniów Szkoły w Nowej Słupi problemy zdrowotne zidentyfikowano u 11 uczniów. Problemy te dotyczyły m.in. zniekształcenia kręgosłupa, zaburzenia refrakcji i akomodacji, koślawości pięt oraz otyłości. Uczniów z problemami zdrowotnymi poddano edukacji zdrowotnej w zakresie ich dotyczącym.

W badanej grupie uczniów Technikum problemy zdrowotne zidentyfikowano u dziewięciu uczniów. Problemy te dotyczyły m.in. zniekształcenia kręgosłupa, zaburzenia refrakcji i akomodacji, wad postawy oraz alergii. Uczniów z problemami zdrowotnymi poddano edukacji zdrowotnej w zakresie ich dotyczącym.

Uczniowie z dodatnim wynikiem testów przesiewowych byli objęci czynnym poradnictwem poprzez prowadzenie okresowej kontroli polegającej na systematycznym badaniu stanów nieprawidłowych (np. waga, wady postawy), przeprowadzanym przy okazji badań wywiadzie, a także poprzez edukację zdrowotną, mającą na celu wzmoczoną samokontrolę i dbałość o własne zdrowie.

(akta kontroli str. 500-506)

Z informacji uzyskanych na podstawie art. 29 ust. 1 pkt 2 lit. f ustawy o NIK od dyrektorów Szkoły w Nowej Słupi, Szkoły w Jeziorku oraz Powiatowego Zespołu Szkół w Bodzentynie, w ramach którego funkcjonuje Technikum wynikało, że w pierwszej z ww. placówek opracowano procedurę postępowania z uczniem przewlekle chorym. Takiego dokumentu nie sporządzono w Szkole w Jeziorku oraz Technikum.

(akta kontroli str. 441-463)

²⁵ Badanie przeprowadzono na próbie dokumentacji medycznej uczniów jednej klasy VII w Szkole w Jeziorku, jednej klasy VII w Szkole w Nowej Słupi w roku szkolnym 2023/2024 oraz jednej klasy pierwszej w Technikum w roku szkolnym 2023/2024.

Pielęgniarka K., która udzielała świadczeń w Szkole w Nowej Słupi wyjaśniła: *Nie brałam udziału w opracowaniu tego dokumentu, gdyż dyrekcja szkoły nie zwróciła się do mnie z prośbą w tej sprawie. Nie zostałam zapoznana z treścią tej procedury.*

(akta kontroli str. 490-492)

Rodzice/opiekunowie prawni uczniów cierpiących na choroby przewlekłe oraz uczniów z niepełnosprawnością uczęszczających do Szkoły w Jeziorku (pięciu uczniów), Szkoły w Nowej Słupi (18 uczniów) oraz Technikum (11 uczniów) nie zgłosili żadnych indywidualnych zaleceń dotyczących interwencji czy procedur wymaganych od pielęgniarek szkolnych. W badanym okresie w placówkach, o których mowa powyżej, nie było potrzeby udzielenia pomocy medycznej tym uczniom. W tych szkołach pielęgniarka szkolna prowadziła edukację indywidualną dzieci i młodzieży z chorobami przewlekłymi i niepełnosprawnością dotyczącą choroby i samokontroli.

(akta kontroli str. 506, 678-689)

W latach szkolnych 2023/2024-2024/2025 (pierwsze półrocze):

- w Szkole w Jeziorku nie było wypadków wśród uczniów;
- w Szkole w Nowej Słupi w roku szkolnym 2023/2024 były trzy wypadki, a w kolejnym dwa; w każdym przypadku pomocy uczniowi udzielił nauczyciel; nieudzielenie pomocy przez pielęgniarkę wynikało z tego, że w dniach, w których miały miejsce ww. wypadki nie udzielała świadczeń w placówce;
- w Technikum w roku szkolnym 2023/2024 miał miejsce jeden wypadek, pomocy uczniowi udzieliła pielęgniarka szkolna; w kolejnym roku szkolnym miał miejsce jeden wypadek, pomocy uczniowi udzielił nauczyciel; nieudzielenie pomocy przez pielęgniarkę wynikało z tego, że w dniu, w którym miały miejsce ww. wypadki nie udzielała świadczeń w placówce; wypadek, który miał miejsce w roku szkolnym 2023/2024 nie został ujęty w prowadzonym w Technikum *Rejestrze wypadków*.

Pielęgniarka K., która udzielała świadczeń w ww. szkołach wyjaśniła: *Pracownicy Szkoły Podstawowej w Nowej Słupi nie informowali mnie o wypadkach, które miały miejsce w tej placówce w latach 2023/2024-2024/2025. Pracownicy Technikum nie poinformowali mnie o wypadku, który miał miejsce w tej placówce w roku szkolnym 2024/2025. O tych wypadkach dowiedziałam się dopiero w trakcie kontroli NIK.*

W latach szkolnych 2023/2024 oraz 2024/2025 w ww. placówkach nie zanotowano wypadków.

(akta kontroli str. 441-463, 507-513)

NIK zauważa, że przeznaczenie dużej części czasu pracy pielęgniarki (15 godzin tygodniowo) na pozostawanie w gotowości do udzielenia pomocy w nagłych przypadkach w Ośrodku w Nowej Słupi nie okazało się działaniem w pełni skutecznym w przypadku opisanych wyżej sytuacji.

Pielęgniarka K. realizując edukację zdrowotną w Szkole w Jeziorku w roku szkolnym 2023/2024 przeprowadziła pogadanki z 79 uczniami na temat czystości skóry głowy i profilaktyki wszawicy. Natomiast realizując edukację w zakresie jamy ustnej przeprowadziła pogadanki z 17 uczniami tej szkoły.

(akta kontroli str. 490-492, 514-515)

Odpowiadając na pytanie dlaczego w ramach realizacji edukacji zdrowotnej i edukacji w zakresie jamy ustnej omówiła tak mało zagadnień, wyjaśniła: *Było to spowodowane spiętrzeniem pracy. Oprócz dyżurów w szkole wykonywałam również szczepienia ochronne dzieci i młodzieży co było bardzo czasochłonne.*

(akta kontroli str. 512-513)

NIK zauważa, że udział uczniów Szkoły w Jeziorku w edukacji zdrowotnej w roku szkolnym 2023/2024 wyniósł 57% i był niższy niż średni dla szkół podstawowych województwa świętokrzyskiego który wyniósł 87,9%. Natomiast udział uczniów

tej placówki w edukacji w zakresie jamy ustnej wyniósł 12% i był niższy niż średni dla szkół podstawowych województwa świętokrzyskiego w tym roku szkolnym, który wyniósł 60,2%.

W roku szkolnym 2023/2024 nie realizowano edukacji zdrowotnej oraz edukacji w zakresie jamy ustnej w Szkole w Nowej Słupi oraz Technikum, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 512-513)

W okresie objętym kontrolą SPGZSZ:

a) nie realizował zdrowotnych programów profilaktycznych w odniesieniu do dzieci i młodzieży w wieku szkolnym;

b) nie uczestniczył w programie szczepień przeciwko HPV w szkołach.

(akta kontroli str. 520)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W latach szkolnych 2023/2024 i 2024/2025 pielęgniarka K., która udzielała świadczeń w Szkole w Jeziorku oraz w Szkole w Nowej Słupi nie sporządziła harmonogramów szczotkowania dla poszczególnych klas, pomimo że obowiązek taki wynikał z opracowanej w SPGZSZ *Procedury przeprowadzania grupowej profilaktyki fluorkowej wśród uczniów klas I-VI Szkoły Podstawowej*.

(akta kontroli str. 495-499)

Pielęgniarka K wyjaśniła, że było to wynikiem przeoczenia.

(akta kontroli str. 490-492)

W trakcie kontroli dokonano zmiany w *Procedurze przeprowadzania grupowej profilaktyki fluorkowej wśród uczniów klas I-VI Szkoły Podstawowej*. Polegała ona na tym, że usunięto zdanie o treści *Zadaniem pielęgniarki lub higienistki szkolnej jest sporządzenie harmonogramu szczotkowania dla poszczególnych klas i przekazanie go dyrekcji szkoły*, a wprowadzono zapis o następującym brzmieniu *Pielęgniarka lub higienistka szkolna po otrzymaniu zgody od rodziców na udział uczniów w szczotkowaniu powinna wyznaczyć dzień i godzinę fluoryzacji w porozumieniu z wychowawcą klasy*. W związku z tym NIK odstępuje od formułowania wniosku dotyczącego sporządzania harmonogramu szczotkowania dla poszczególnych klas.

(akta kontroli str. 530-532)

2. W roku szkolnym 2023/2024 pielęgniarka K nie realizowała edukacji zdrowotnej oraz edukacji w zakresie jamy ustnej w Szkole w Nowej Słupi oraz Technikum, pomimo że obowiązki takie wynikały z ust. 2 pkt 7 i 9 części I załącznika nr 4 do rozporządzenia w sprawie świadczeń gwarantowanych.

(akta kontroli str. 516-519)

Pielęgniarka K wyjaśniła: *Było to spowodowane spiętrzeniem pracy. Oprócz dyżurów w szkole wykonywałam również szczepienia ochronne dzieci i młodzieży co było bardzo czasochłonne*.

(akta kontroli str. 490-492)

OCENA CZĄSTKOWA

Uczniowie, których dokumentację medyczną analizowano i którym nie przeszkodziły czynniki obiektywne mieli wykonane prawidłowe testy przesiewowe. Uczniów z odpowiednich grup wiekowych objęto profilaktyką fluorkową chociaż nie zawsze stosowano wewnętrzne procedury realizacji tego badania. Działania te były rzetelnie dokumentowane przez pielęgniarkę szkolną. Prawidłowo kierowano postępowaniem poprzemiesiowym i sprawowano opiekę

nad uczniami z dodatkimi wynikami testów. W roku szkolnym 2023/2024 pielęgniarka szkolna nie realizowała edukacji zdrowotnej oraz edukacji w zakresie jamy ustnej uczniów uczęszczających do dwóch szkół, które były objęte analizą.

OBSZAR

3. Monitorowanie realizacji świadczeń z zakresu profilaktycznej opieki zdrowotnej nad uczniami

Opis stanu faktycznego

Badanie dokumentacji medycznej uczniów jednej klasy VII w Szkole w Jeziorku, jednej klasy VII w Szkole w Nowej Słupi w roku szkolnym 2023/2024 oraz jednej klasy pierwszej w Technikum w roku szkolnym 2023/2024 wykazało, że w każdym przypadku dokumentację z zakresu profilaktycznej opieki zdrowotnej nad uczniami stanowiły karta profilaktycznego badania ucznia oraz dokumentacja indywidualna ucznia prowadzona przez pielęgniarkę szkolną, co było zgodne z § 63 ust. 1 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 6 kwietnia 2020 r. w sprawie rodzajów, zakresu i wzorów dokumentacji medycznej oraz sposobu jej przetwarzania²⁶. W każdym analizowanym przypadku karta profilaktycznego badania ucznia zawierała dane określone w § 64 ww. rozporządzenia, tj. m.in. oznaczenie pacjenta, oznaczenie osoby udzielającej świadczeń zdrowotnych oraz informacje dotyczące stanu zdrowia i istotnych chorób oraz problemów zdrowotnych ucznia. Dokumentacja indywidualna ucznia zawierała dane określone w § 65 przedmiotowego rozporządzenia, tj. m.in. wyniki przeprowadzanych testów przesiewowych. W każdym analizowanym przypadku dokumentacja była prowadzona systematycznie i czytelnie oraz była kompletna. Była prowadzona w sposób umożliwiający monitorowanie udzielonych świadczeń i stanu zdrowia ucznia.

Dokumentację medyczną uczniów ww. klas przechowywano w gabinecie pielęgniarki szkolnej zlokalizowanym w SPGZOZ w Ośrodku Zdrowia w Nowej Słupi w przystosowanej do tego celu szafce zamykanej na klucz.

(akta kontroli str. 350-353, 521-522)

W roku szkolnym 2023/2024 Szkołę w Jeziorku ukończyło 14 uczniów, Szkołę w Nowej Słupi – ośmiu, a Technikum – 16.

Dokumentacja medyczna ucznia, który ukończył szkołę podstawową przekazywana była do lekarza POZ lub gabinetu medycyny szkolnej w szkole ponadpodstawowej za pośrednictwem rodzica/opiekuna prawnego, który potwierdzał własnoręcznym podpisem odbiór dokumentacji od pielęgniarki szkolnej. 10 uczniów, którzy ukończyli Technikum zadeklarowało SPGZOZ jako placówkę podstawowej opieki zdrowotnej. W związku z tym ich dokumentacja medyczna pozostała w SPGZOZ. Sześciu uczniów, którzy ukończyli ww. szkołę miało zadeklarowany Gminny Zakład Opieki Zdrowotnej w Waśniowie jako placówkę podstawowej opieki zdrowotnej. Ich dokumentacja medyczna została przekazana do tej placówki. Na tę okoliczność został sporządzony protokół przekazania indywidualnej dokumentacji medycznej ucznia.

(akta kontroli str. 523-527)

W wyniku analizy sprawozdań MZ-06 sporządzonych za rok szkolny 2023/2024 w zakresach wybranych do analizy oraz dokumentacji pielęgniarki szkolnej stwierdzono co następuje:

²⁶ Dz. U. z 2024 r. poz. 798.

a) w sprawozdaniu dotyczącym Szkoły w Jeziorku prawidłowo wskazano miejsce realizacji świadczeń – gabinet profilaktyki zdrowotnej w tej placówce. Opieką pielęgniarki szkolnej objęto 140 uczniów (rodzice dwóch uczniów wyrazili sprzeciw wobec objęcia opieką pielęgniarki szkolnej), w tym trzech niepełnosprawnych (zakwalifikowanych do typu A). Stwierdzono, że rodzice tych uczniów przedstawili w szkole orzeczenia o niepełnosprawności, a zaliczenie ich do odpowiedniego typu zrealizowano zgodnie z § 36 ust. 6 zarządzenia Prezesa NFZ z 2022 r. Podana liczba uczniów wraz z podziałem na klasy była zgodna z informacją przedstawioną przez dyrektora Szkoły. Zgodnie ze statutem Szkoły oddział przedszkolny, w którym realizowano obowiązkowe przygotowanie przedszkolne był organizacyjnie włączony do tej placówki. W sprawozdaniu wykazano, że zapewniono dostępność pielęgniarki szkolnej w wymiarze ośmiu godzin tygodniowo. W dokumencie tym podano prawidłowy nr prawa wykonywania zawodu pielęgniarki. Objęto profilaktyką fluorkową 84 uczniów, tj. 91% uczniów klas I-VI, co znalazło potwierdzenie w dokumentacji pielęgniarki szkolnej (rodzice siedmiu uczniów nie wyrazili zgody na przeprowadzenie fluoryzacji). Testy przesiewowe wykonano 61 uczniom, tj. wszystkim podlegającym tym testom;

b) w sprawozdaniu dotyczącym Szkoły w Nowej Słupi prawidłowo wskazano miejsce realizacji świadczeń – gabinet profilaktyki zdrowotnej w tej placówce. Opieką pielęgniarki szkolnej objęto 173 uczniów, w tym sześciu niepełnosprawnych (zakwalifikowanych do typu A). Stwierdzono, że rodzice tych uczniów przedstawili w szkole orzeczenia o niepełnosprawności, a świadczeniodawca prawidłowo dokonał kwalifikacji niepełnosprawności. Podana liczba uczniów wraz z podziałem na klasy była zgodna z informacją przedstawioną przez dyrektora Szkoły. Zgodnie ze statutem Szkoły oddział przedszkolny, w którym realizowano obowiązkowe przygotowanie przedszkolne był organizacyjnie włączony do tej placówki. W sprawozdaniu wykazano, że zapewniono dostępność pielęgniarki szkolnej w wymiarze 12 godzin tygodniowo. W dokumencie tym podano prawidłowy nr prawa wykonywania zawodu pielęgniarki. Objęto profilaktyką fluorkową 116 uczniów, tj. 89% uczniów klas I-VI, co znalazło potwierdzenie w dokumentacji pielęgniarki szkolnej (rodzice 14 uczniów nie wyrazili zgody na przeprowadzenie fluoryzacji). Testy przesiewowe wykonano 74 uczniom, tj. wszystkim podlegającym tym testom;

c) w sprawozdaniu dotyczącym Technikum prawidłowo wskazano miejsce realizacji świadczeń – gabinet profilaktyki zdrowotnej w budynku należącym do innej szkoły. Opieką pielęgniarki szkolnej objęto 65 uczniów, w tym trzech niepełnosprawnych (dwóch zakwalifikowano do typu A, a jednego do typu C). Stwierdzono, że rodzice tych uczniów przedstawili w szkole orzeczenia o niepełnosprawności, a świadczeniodawca prawidłowo dokonał kwalifikacji niepełnosprawności. Podana liczba uczniów wraz z podziałem na klasy była zgodna z informacją przedstawioną przez dyrektora Szkoły. W sprawozdaniu wykazano, że zapewniono dostępność pielęgniarki szkolnej w wymiarze trzech godzin tygodniowo. W dokumencie tym podano prawidłowy nr prawa wykonywania zawodu pielęgniarki. Testy przesiewowe wykonano 26 uczniom (w tym 13 uczniom klasy I), co stanowiło 90% uczniów podlegających testom przesiewowym. W związku z tym, że uczniowie V klasy Technikum to osoby, które miały ukończony 19. rok życia, pielęgniarka szkolna badania przesiewowe wykonała 13 uczniom uczęszczającym do klasy IV (liczba zrealizowanych badań została wykazana w wierszu *Ostatnia klasa szkoły ponadpodstawowej do ukończenia 19 roku życia*, gdyż formularz sprawozdania nie uwzględniał sytuacji opisanej powyżej). Trzem uczniom tego badania nie wykonano w roku szkolnym

2023/2024, gdyż nie mieli ukończonego 18 roku życia. Badania te wykonano tym uczniom w roku szkolnym 2024/2025.

W ww. sprawozdaniach nie wykazano żadnych porad w ramach opieki czynnej, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

Sprawozdania MZ-06, o których mowa powyżej, były składane terminowo, tj. przed upływem ostatniego dnia roboczego września każdego roku.

(akta kontroli str. 548-579)

W sprawozdaniach MZ-06 za lata szkolne 2021/2022-2023/2024 dotyczących Szkoły w Nowej Słupi oraz Szkoły w Jeziorku podano niewłaściwe dane dotyczące uczniów z niepełnosprawnościami, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 200-201, 204-205, 580-630)

Badanie dokumentacji 25 uczniów wymagających zintegrowanego wsparcia, tj. pięciu Szkoły w Jeziorku, 10 Szkoły w Nowej Słupi oraz 10 Technikum wykazało, że pielęgniarka szkolna podejmowała wspólne działania z lekarzem POZ w zakresie profilaktyki chorób, promocji zdrowia i edukacji zdrowotnej oraz identyfikacji czynników ryzyka i zagrożeń zdrowotnych. Natomiast nie podejmowała działań w celu nawiązania współpracy przy udzielaniu wsparcia tym uczniom z dyrektorami tych placówek, nauczycielami, pedagogami szkolnymi oraz rodzicami/opiekunami prawnymi ww. uczniów, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 656-660)

Pielęgniarka K. nie uczestniczyła w zebraniach rady pedagogicznej oraz rady rodziców szkół, o których mowa powyżej.

(akta kontroli str. 441-442, 446, 457)

Pielęgniarka K. wyjaśniła: *Nie byłam zapraszana na zebrania rady pedagogicznej oraz rady rodziców*.

(akta kontroli str. 490-492)

W badanym okresie miały miejsce w SPGZOZ następujące kontrole:

1. Narodowego Funduszu Zdrowia Departamentu Kontroli Terenowego Wydziału Kontroli XIII w Kielcach. Z wystąpienia pokontrolnego z 7 lutego 2022 r. wynikało, że tematem kontroli była ordynacja środka spożywczego specjalnego przeznaczenia Neocate LCP. W związku ze stwierdzoną nieprawidłowością Narodowy Fundusz Zdrowia nałożył na SPGZOZ sankcję: kwotę 514,64 zł tytułem kary umownej. NFZ odstąpił od pobrania powyższej kary umownej;
2. Państwowej Inspekcji Pracy Okręgowego Inspektoratu Pracy w Kielcach. W wystąpieniu z 6 grudnia 2022 r. sformułowano dziewięć wniosków pokontrolnych. Dotyczyły one m.in.: zamieszczania w świadectwie pracy informacji dotyczących trybu i podstawy prawnej rozwiązania stosunku pracy oraz przestrzegania pisemnej formy zmiany warunków umowy o pracę. Wnioski zostały zrealizowane;
3. Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Kielcach – cztery kontrole:
 - a. z protokołu kontroli z 11 grudnia 2023 r. wynikało, że kontrola została przeprowadzona w ramach zapobiegawczego nadzoru sanitarnego; z dokumentu tego wynikało m.in. że nie stwierdzono nieprawidłowości;
 - b. z protokołu kontroli z 9 maja 2024 r. wynikało, że zakres przedmiotowy kontroli był następujący: kontrola sanitarna pomieszczeń oraz przestrzeganie przez pracodawcę obowiązku ochrony pracowników przed promieniowaniem jonizującym pochodzącym ze źródła naturalnego występującym w środowisku pracy oraz w zakresie zgłaszalności chorób zakaźnych; w trakcie kontroli stwierdzono 13 nieprawidłowości, w tym m.in.: ściany brudne, popękane z odpryskami farby: w pomieszczeniu socjalnym,

- w gabinecie lekarskim nr 6; odpryski farby (m.in. na grzejniku w pomieszczeniu socjalnym, krzesłach w pomieszczeniu socjalnym, na stoliku w gabinecie lekarskim nr 6); sufit z zaciekami grzybobodobnymi w łazience dla pacjentów w punkcie szczepień; brak wystarczającej liczby regałów w magazynie sprzętu medycznego; brak opracowanych procedur (postępowania z brudną bielizną, sterylizacji narzędzi wielokrotnego użytku); brak przeprowadzenia kontroli wewnętrznej w zakresie zapobiegania oraz zwalczania zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi;
- c. z protokołu kontroli z 5 grudnia 2024 r. wynikało, że była to kontrola sprawdzająca usunięcie nieprawidłowości opisanych w protokole z dnia 9 maja 2024 r. Stwierdzono, że nieprawidłowości zostały usunięte.
 - d. z protokołu kontroli z 7 stycznia 2025 r. wynikało, że kontrola dotyczyła szczepień ochronnych; nie stwierdzono nieprawidłowości.

(akta kontroli str. 661-677)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Sprawozdania MZ-06 we wszystkich trzech szkołach, których dokumentację objęto szczegółową analizą, sporządzone zostały nierzetelnie, a mianowicie:

a) w sprawozdaniach MZ-06 za lata szkolne 2021/2022-2022/2023 dotyczących Szkoły w Nowej Słupi oraz Szkoły w Jeziorku (cztery sprawozdania) podano niewłaściwe dane dotyczące liczby uczniów z niepełnosprawnościami. Ze sprawozdań dotyczących pierwszej z ww. szkół wynikało, że jeden uczeń niepełnosprawny uczęszczał do tej placówki w roku szkolnym 2021/2022 i w kolejnym również jeden, podczas gdy faktycznie do tej szkoły w ww. latach szkolnych nie uczęszczali uczniowie niepełnosprawni. Ze sprawozdań dotyczących Szkoły w Jeziorku wynikało, że pięciu uczniów niepełnosprawnych uczęszczało do tej placówki w roku szkolnym 2021/2022 a w kolejnym – siedmiu, podczas gdy faktycznie do tej szkoły w ww. latach szkolnych nie uczęszczali uczniowie niepełnosprawni.

(akta kontroli str. 200-201, 204-205, 580-630)

Pielęgniarka K. wyjaśniła: *Błędy w sprawozdaniach za rok szkolny 2022/2023 to wynik mojej oczywistej pomyłki pisarskiej. Nadmieniam, że sprawozdania za rok szkolny 2022/2023 wypełniałam po raz pierwszy. Wcześniej nie pracowałam jako pielęgniarka szkolna. Sprawozdania za rok szkolny 2021/2022 wypełniła P., która aktualnie w SPGZOZ nie pracuje, gdyż jest na emeryturze. Błędy w sprawozdaniach za rok szkolny 2021/2022 były chyba również efektem jej pomyłki pisarskiej.*

(akta kontroli str. 512-513)

b) w sprawozdaniach MZ-06 za rok szkolny 2023/2024 dotyczących Szkoły w Nowej Słupi, Szkoły w Jeziorku oraz Technikum (trzy sprawozdania) nie wykazano żadnych porad w ramach opieki czynnej, podczas gdy uczniowie tych placówek z dodatnim wynikiem testów przesiewowych byli objęci czynnym poradnictwem poprzez prowadzenie okresowej kontroli polegającej na systematycznym badaniu stanów nieprawidłowych (np. waga, wady postawy).

(akta kontroli str. 500-506)

Pielęgniarka K. wyjaśniła, że było to efektem przeoczenia.

(akta kontroli str. 699)

2. Pielęgniarka K. udzielająca świadczeń w Ośrodku Zdrowia w Nowej Słupi nie podejmowała działań w celu nawiązania współpracy przy udzielaniu wsparcia 25 uczniom wymagającym zintegrowanego wsparcia, tj. pięciu Szkoły w Jeziorku, 10 Szkoły w Nowej Słupi oraz 10 Technikum z rodzicami/opiekunami prawnymi tych uczniów, pomimo że obowiązek taki wynikał z art. 17 ustawy o opiece

zdrowotnej oraz z dyrektorami tych placówek, nauczycielami oraz pedagogami szkolnymi, pomimo obowiązku określonego w art. 18 tej ustawy.

(akta kontroli str. 656-660)

Pielęgniarka K. wyjaśniła: *Nikt mnie nie poinformował o potrzebie prowadzenia takich działań.*

(akta kontroli str. 490-492)

OCENA CZĄSTKOWA

Pielęgniarka szkolna udzielająca świadczeń uczniom, których dokumentację objęto szczegółową analizą nie podejmowała działań w celu nawiązania współpracy przy udzielaniu wsparcia uczniom trzech szkół wymagającym zintegrowanego wsparcia z rodzicami/opiekunami prawnymi tych uczniów, z dyrektorami tych placówek, nauczycielami oraz pedagogami szkolnymi. Sprawozdania MZ-06 w trzech szkołach sporządzane były nierzetelnie. Prawidłowo prowadzono i przechowywano dokumentację medyczną uczniów

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski:

Wnioski

1. Doprecyzowanie regulaminu organizacyjnego Zakładu poprzez prawidłowe określenie rodzajów świadczeń udzielanych przez pielęgniarki szkolne oraz uwzględnienie obowiązku integrowania opieki zdrowotnej nad uczniami.
2. Podjęcie działań w celu zawarcia z organami prowadzącymi szkoły lub dyrektorami tych placówek porozumień dotyczących realizacji świadczeń z zakresu profilaktycznej opieki zdrowotnej nad uczniami w pomieszczeniach udostępnianych przez szkoły.
3. Zapewnienie realizacji edukacji zdrowotnej oraz edukacji w zakresie jamy ustnej w szkołach, zgodnie z ust. 2 pkt 7 i 9 części I załącznika nr 4 do rozporządzenia w sprawie świadczeń gwarantowanych.
4. Sporządzanie rzetelnych sprawozdań MZ-06, poprzez uwzględnianie w nich w szczególności prawidłowych danych dotyczących liczby uczniów niepełnosprawnych oraz realizacji poradnictwa czynnego.
5. Zapewnienie podjęcia działań w celu nawiązania przez pielęgniarkę szkolną współpracy z rodzicami/opiekunami prawnymi uczniów, dyrektorami szkół, nauczycielami oraz pedagogami szkolnymi w realizacji opieki nad uczniami wymagającymi zintegrowanego wsparcia.

Uwagi

NIK nie formułuje uwag.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w postaci elektronicznej z użyciem kwalifikowanych podpisów elektronicznych.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Delegatury NIK w Kielcach. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania
wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Kielce, 15 maja 2025 r.

Kontroler

Karol Pokora

specjalista kontroli państwowej

/podpisano elektronicznie/

Najwyższa Izba Kontroli

Delegatura w Kielcach

Dyrektor

Grzegorz Walendzik

/podpisano elektronicznie/